

2015

Ársskýrsla Fornverkaskólans

Skagafjörður

20/01/2016

Efnisyfirlit

EFNISYFIRLIT	1
STARFSEMI FORNVERKASKÓLANS 2015.....	2
STYRKIR.....	3
NÁMSKEIÐ 2015.....	5
TORFHLEÐSLA OG GRINDASMÍÐI 7-10. SEPTEMBER.	5

Starfsemi Fornverkaskólans 2015

Verkefnisstjóri:

Bryndís Zoëga starfsmaður Byggðasafns Skagfirðinga.

Heimasíða verkefnisins er www.fornverkaskolinn.is/www.glaumbaer.is/fornverkaskolinn

Stjórn skipa:

Atli Már Óskarsson, Fjölbrautaskóla Norðurlands vestra.

Guðrún Þóra Gunnarsdóttir, Háskólanum á Hólum.

Sigríður Sigurðardóttir, Byggðasafni Skagfirðinga.

Kennarar á námskeiðum:

Atli Már Óskarsson trésmíðakennari.

Bragi Skúlason húsasmíðameistari.

Helgi Sigurðsson, torf- og grjóthleðslumaður.

Forsíðumynd: Helgi Sigurðsson (lengst til vinstri) hjá Fornverki ehf. leiðbeinir nemendum á námskeiði í torfhleðslu- og grindarsmíði 7.-10. september 2015. Nemendur í fremstu röð frá vinstri eru Stefán Berg Rafnsson, Birgir Stefánsson, Sóley Björk Gunnlaugsdóttir og María Rún Jóhannsdóttir. Aftan þeirra er Ingibjartur Jóhannesson og aftastur Jón Melstað Birgisson.

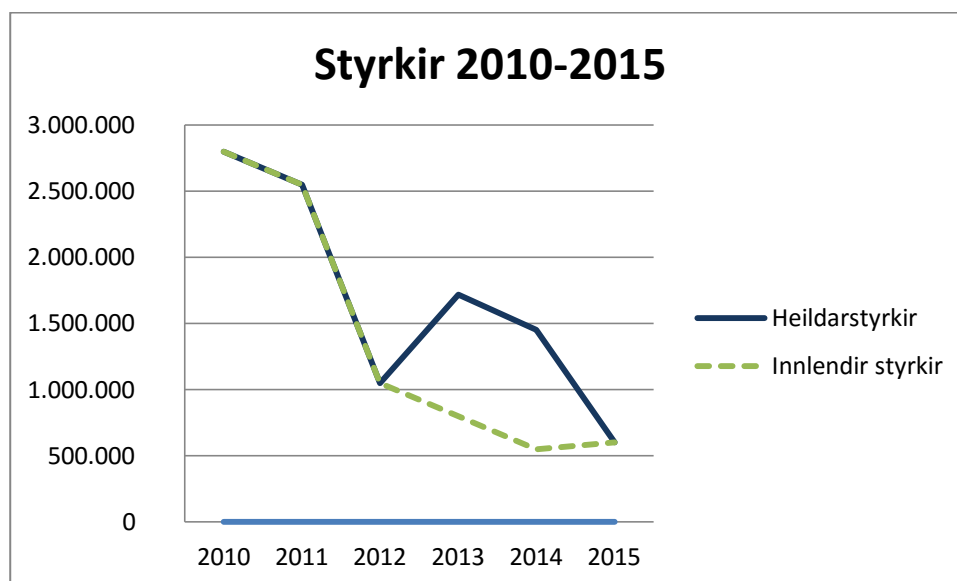
Styrkir

Styrkir fyrir starfsárið 2014	Kr.
Uppbyggingasjóður Norðurlands vestra	300.000
Náttúruverndarsjóður Pálma Jónssonar	300.000
Samtals	600.000 kr.

Heildarstyrkir fyrir árið 2014 voru 600.000 kr. Uppbyggingasjóður Norðurlands vestra veitti 300.000 kr. styrk og Náttúruverndarsjóður Pálma Jónssonar stofnanda Hagkaups sömu upphæð. Báðir styrkirnir voru til námskeiðahalds á Tyrfingsstöðum.

Graf 1.

Starfsemi Fornverkaskólans var í lágmarki árið 2015 líkt og 2014 þar sem fengust umtalsvert færri og smærri styrkir en undanfarin ár. Á grafi 1 má þróunina í fjármögnun verkefnisins frá árinu 2010 en þá voru heildarstyrkir til verkefnisins 2.800.000 kr en 2015 voru þeir 600.000 kr. Dökkbláa línan sýnir heildarstyrki til verkefnisins en þá eru taldir bæði innlendir og erlendir styrkir. Græna brotalínan sýnir innlenda styrki á tímabilinu. Verkefni ársins eru þrátt fyrir lægra fjárframlag nokkuð hefðbundin og var eitt námskeið haldið í torfhleðslu- og grindarsmíði á Tyrfingsstöðum. Gert var við kofann fram á hlaði og smíðuð grind í litla hesthúsið sunnan við framhúsið. Byggðasafn Skagfirðinga fékk styrk til viðgerða úr Húsafriðunarsjóði og var hann m.a. nýttur til þess að ljúka við fjárhúsið og kofann fram á hlaði. Byggðasafnið stendur jafnframt straum af efniskostnaði vegna námskeiða s.s. torftöku og kaup á timbri og heldur utan um og leggur til laun verkefnisstjóra (sjá nánar ársskýrslu Byggðasafns Skagfirðinga).

Verkefnisstjóri Fornverkaskólans fór á málþing um torf eða Turf Symposium og ráðstefnu EBUKI (Earth Bulding UK and Ireland) í Errol í Skotlandi dagana 11-12. júní.

Dagana fyrir ráðstefnuna var haldið svonefnt Clayfest 2015 og var ráðstefnan lokapunktur þess. Á Clayfest var boðið upp á fjölmörg námskeið í byggingatækni úr ýmisskonar náttúrulegu byggingarefni s.s. torfi og leir. Leiðbeinendur á torfhleðslunámskeiðinu voru Mark Thacker og Joel Franklyn en báðir höfðu sótt námskeið hjá Fornverkaskólanum. Torf var algengt byggingarefni í Skotlandi áður fyrr en handverksþekkingin þar hefur glatast og því hefur verið nokkur ásókn í torfhleðslunámskeið Fornverkaskólans frá Skotlandi og hefur það verið grundvöllur þeirra evrópsku samstarfsverkefna sem Fornverkaskólinn hefur verið þátttakandi í. Það var því sérlega ánægjulegt að mæta á málþing um torf í Skotlandi þar sem að meirihluti þeirra sem á mælendaskrá voru höfðu sótt námskeið hjá Fornverkaskólanum og getað nýtt þá þekkingu í störfum sínum. Ferðin til Skotlands var einnig notuð til þess að funda með Libby Urquhart hjá ARCH Network sem var samstarfsaðili Fornverkaskólans í CHIST verkefninu á árunum 2012-2014. Ákveðið var á þeim fundi að Fornverkaskólinn myndi taka þátt í verkefninu Nature Exchange Three- Managing our Cultural and Natural Assets árið 2016 en ekki var fjárhagslegur grundvöllur til þátttöku 2015.

Mynd 1. Torfveggurinn er afrakstur námskeiðs sem var hluti af Clayfest sem haldið var í Errol í Skotlandi í júní 2015. Tveir fyrrum nemendur Fornverkaskólans voru leiðbeinendur á námskeiðinu.

Mynd 2. Susan Bain (NNT Outer Hebrides Area Manager) heldur fyrirlestur um torfþökin á St. Kildu. Susan kom á námskeið Fornverkaskólans er hún var þátttakandi í CHIST 3.

Á vormánuðum fengum við heimsókin frá nokkrum starfsmönnum Forsætisráðuneytisins sem voru í kynningarferð undir leiðsögn Margrétar Hallgrímsdóttur Þjóðminjavarðar. Þá voru m.a. Tyrfingsstaðir sóttir heim þar sem gestir fengu kynningu á verkefninu og leiðsögn um svæðið.

Námskeið 2015

Torfhleðsla og grindasmíði 7-10. september.

Mynd 1. Hreinsað var úr hesthúsinu 2008 og veggir hlaðnir upp að hluta en þeir síðan kláraðir fyrir grindarsmíðanámskeið 2015.

Mynd 2. Búið að reisa grindina og raftarnir flestir komnir á sinn stað.

Námskeið í torfhleðslu- og grindasmíði var haldið á Tyrfingsstöðum dagana 7.-10. september og voru nemendur 8. Fyrir lá að hlaða vegg kofans fram á hlaði og smíða grind í litla hesthúsið sem er sunnan við framhúsið. Viðgerðir gengu vel og þægilegt var að hafa verkefni á tveimur stöðum en þá var hægt að skipta hópnum í tvennt á meðan unnið var. Grindin í hesthúsið var reist og nærþakið sett á en starfsmenn Fornverks ehf. luku við verkið síðar um haustið. Þeir kláruðu einnig að hlaða torfveggina í kofanum fram á hlaði sem ekki náðist að klára á námskeiðinu, smíðuðu grind í húsið og tyrfðu þakið. Kennsla í torfhleðslu var í höndum Helga Sigurðssonar hjá Fornverki ehf. eins og fyrri ár og Bragi Skúlason ásamt Atla Má Óskarssyni sáu um kennslu í grindarsmíði. Þetta var síðasta námskeiðið sem Bragi kennir fyrir Fornverkaskólann en hann hefur kennt timburviðgerðir og grindasmíði frá upphafi verkefnisins. Tyrfingsstaðabændur þau Kristín Jóhannsdóttir og Sigurður M. Björnsson stóðu vaktina líkt og fyrri ár og komu að undirbúningi, vinnu á meðan námskeiði stóð og á meðan starfsmenn Fornverks ehf. luku við viðgerðir.

Mynd 5. Kofinn fram á hlaði áður en undirbúningur undir viðgerð hófst. Grindin féll árið 2014 en hafði fram að því staðið nokkuð vel.

Mynd 63. Starfsmenn Fornverks ehf. ásamt Sigurði Björnssyni að leggja lokahönd á þakið á kofanum fram á hlaði. Frá vinstri: Gísli Sigurðsson, Sigurður M. Björnsson og Helgi Sigurðsson.